



Βρυξέλλες, 3 Ιουλίου 2019
(OR. en)

8656/19

Διοργανικός φάκελος:
2018/0208(COD)

CODEC 970
JAI 416
INF 120
CADREFIN 216
FREMP 59
COPEN 174
DROIPEN 63
JUSTCIV 107
PE 209

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Πρόταση ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για τη θέσπιση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» - Αποτελέσματα της πρώτης ανάγνωσης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (Στρασβούργο, 15 έως 18 Απριλίου 2019)

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο κ. Pavel SVOBODA (EPP, ΤΣ), εξ ονόματος της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων και ο κ. Claude MORAES (S&D, HB), εξ ονόματος της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, υπέβαλαν τροπολογία (τροπολογία 78) στην έκθεση του κ. Joseph WEIDENHOLZER (S&D, ΑΥ) και της κας Heidi HAUTALA (Greens/EFA, ΦΙ) επί της προαναφερθείσας πρότασης.

II. ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ

Κατά την ψηφοφορία της στις 17 Απριλίου 2019, η Ολομέλεια ενέκρινε την τροπολογία 78 (490 ψήφοι υπέρ, 120 κατά και 42 αποχές) στην πρόταση.

Η τροποποιημένη πλέον πρόταση της Επιτροπής αποτελεί τη θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε πρώτη ανάγνωση, η οποία περιέχεται στο νομοθετικό ψήφισμά του, ως έχει στο παράρτημα του παρόντος σημειώματος¹.

Τα μέρη του κειμένου του παραρτήματος που δεν επισημαίνονται με γκρι χρώμα αντιστοιχούν κατ' ουσίαν, με ανακολουθίες ήσσονος σημασίας, στη συναντίληψη που επιτεύχθηκε στις 5 Μαρτίου 2019 κατά την τελευταία τριμερή σύσκεψη στα πλαίσια της 8ης κοινοβουλευτικής περιόδου (2014-2019). Οι ανακολουθίες αυτές πρόκειται να διορθωθούν πριν από την έγκριση της θέσης του Συμβουλίου, εφόσον έχει επιτευχθεί συμφωνία επί του όλου κειμένου.

Το κείμενο που επισημαίνεται με γκρι χρώμα στο παράρτημα δεν έχει συμφωνηθεί στο πλαίσιο των διοργανικών διαπραγματεύσεων στο παρόν στάδιο.

¹ Στο κείμενο της θέσης του Κοινοβουλίου που περιλαμβάνεται στο νομοθετικό ψήφισμα επισημαίνονται οι αλλαγές που επιφέρουν οι τροπολογίες στην πρόταση της Επιτροπής. Οι προσθήκες στο κείμενο της Επιτροπής επισημαίνονται με *έντονα και πλάγια στοιχεία*. Οι διαγραφές επισημαίνονται με το σύμβολο «■».

Πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» *I**

Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Απριλίου 2019 σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» (COM(2018)0384 – C8-0235/2018 – 2018/0208(COD))

(Συνήθης νομοθετική διαδικασία: πρώτη ανάγνωση)

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη την πρόταση της Επιτροπής προς το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο (COM(2018)0384),
 - έχοντας υπόψη το άρθρο 294 παράγραφος 2, το άρθρο 81 παράγραφος 1 και 2 και το άρθρο 82 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τα οποία του υποβλήθηκε η πρόταση από την Επιτροπή (C8-0235/2018),
 - έχοντας υπόψη το άρθρο 294 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
 - έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, της 18ης Οκτωβρίου 2018¹,
 - αφού ζήτησε τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών,
 - έχοντας υπόψη την επιστολή του Προέδρου του προς τους προέδρους των επιτροπών της 25ης Ιανουαρίου 2019 στην οποία περιγράφεται η προσέγγιση του Κοινοβουλίου όσον αφορά τα τομεακά προγράμματα του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΔ) μετά το 2020,
 - έχοντας υπόψη την επιστολή του Συμβουλίου προς τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 1ης Απριλίου 2019 στην οποία επιβεβαιώνεται η κοινή συμφωνία που επιτεύχθηκε από τους συννομοθέτες κατά τις διαπραγματεύσεις,
 - έχοντας υπόψη το άρθρο 59 του Κανονισμού του,
 - έχοντας υπόψη τις κοινές συνεδριάσεις της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων και της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, σύμφωνα με το άρθρο 55 του Κανονισμού,
 - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων και της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων και τις γνωμοδοτήσεις της Επιτροπής Προϋπολογισμών, της Επιτροπής Ελέγχου του Προϋπολογισμού και της Επιτροπής Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων (A8-0068/2019),
1. εγκρίνει τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση όπως παρατίθεται κατωτέρω¹.

¹ ΕΕ C 62 της 15.2.2019, σ. 178.

2. υπενθυμίζει το ψήφισμά του της 14ης Μαρτίου 2018 σχετικά με το επόμενο ΠΔΠ: προετοιμασία της θέσης του Κοινοβουλίου για το ΠΔΠ μετά το 2020²· εκφράζει εκ νέου την υποστήριξή του σε προγράμματα στους τομείς του πολιτισμού, της εκπαίδευσης, των μέσων ενημέρωσης, της νεολαίας, του αθλητισμού, της δημοκρατίας, της ιθαγένειας και της κοινωνίας των πολιτών, τα οποία έχουν αποδείξει με σαφή τρόπο την ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία τους και παραμένουν δημοφιλή για τους δικαιούχους· επισημαίνει εκ νέου ότι μια ισχυρότερη και πιο φιλόδοξη Ευρώπη μπορεί να επιτευχθεί μόνον εφόσον της παρέχονται ενισχυμένα χρηματοδοτικά μέσα· ζητεί, ως εκ τούτου, την παροχή συνεχούς στήριξης σε υφιστάμενες πολιτικές, αύξηση πόρων για ενωσιακά εμβληματικά προγράμματα, και πρόσθετες ευθύνες σε συνδυασμό με πρόσθετα χρηματοδοτικά μέσα·
3. ζητεί από την Επιτροπή να υποβάλει εκ νέου την πρόταση στο Κοινοβούλιο, αν την αντικαταστήσει με νέο κείμενο, αν της επιφέρει σημαντικές τροποποιήσεις ή αν προτίθεται να της επιφέρει σημαντικές τροποποιήσεις·
4. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει τη θέση του Κοινοβουλίου στο Συμβούλιο, στην Επιτροπή και στα εθνικά κοινοβούλια.

¹ Η παρούσα θέση αντικαθιστά τις τροπολογίες που εγκρίθηκαν στις 13 Φεβρουαρίου 2019 (Κείμενα που εγκρίθηκαν, P8_TA(2019)0097).

² Κείμενα που εγκρίθηκαν P8_TA(2018)0075.

Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που καθορίστηκε σε πρώτη ανάγνωση στις 17 Απριλίου 2019 εν όψει της έγκρισης κανονισμού (ΕΕ) 2019/... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του προγράμματος «Δικαιοσύνη»

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 81 παράγραφοι 1 και 2 και το άρθρο 82 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής⁵,

Αφού ζήτησαν τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία⁶,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

⁵ ΕΕ C 62 της 15.2.2019, σ. 178.

⁶ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Απριλίου 2019. Το κείμενο που εμφανίζεται με γκριζα σκίαση δεν έχει συμφωνηθεί στο πλαίσιο των διοργανικών διαπραγματεύσεων.

- (1) Σύμφωνα με το άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση («ΣΕΕ»), «η Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες. Οι αξίες αυτές είναι κοινές στα κράτη μέλη εντός κοινωνίας που χαρακτηρίζεται από τον πλουραλισμό, την απαγόρευση των διακρίσεων, την ανοχή, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη και την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών». Περαιτέρω, το άρθρο 3 της ΣΕΕ ορίζει ότι «η Ένωση έχει σκοπό να προάγει την ειρήνη, τις αξίες της και την ευημερία των λαών της» και ότι, μεταξύ άλλων, «σέβεται τον πλούτο της πολιτιστικής και γλωσσικής της πολυμορφίας και μεριμνά για την προστασία και ανάπτυξη της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς». Οι αξίες αυτές επιβεβαιώνονται και ενσωματώνονται και στα δικαιώματα, τις ελευθερίες και τις αρχές που κατοχυρώνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ο «Χάρτης»).
- (2) Αυτά τα δικαιώματα και οι αξίες πρέπει να εξακολουθήσουν **με ενεργό τρόπο να καλλιεργούνται, να προστατεύονται**, να προωθούνται, να εφαρμόζονται **και** να είναι κοινά για τους πολίτες και τους λαούς ■ και να βρίσκονται στον πυρήνα **του εγχειρήματος της ΕΕ, καθώς η επιδείνωση της προστασίας αυτών των δικαιωμάτων και αξιών σε οιοδήποτε κράτος μέλος μπορεί να έχει αρνητικές συνέπειες για την Ένωση στο σύνολό της**. Για τους σκοπούς αυτούς, δημιουργείται στον προϋπολογισμό της **ΕΕ** ένα νέο ταμείο για τη δικαιοσύνη, τα δικαιώματα και τις αξίες, αποτελούμενο από τα προγράμματα **«Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες» και «Δικαιοσύνη»**. Σε μια εποχή στην οποία οι ευρωπαϊκές κοινωνίες έρχονται αντιμέτωπες με τον εξτρεμισμό, τη ριζοσπαστικοποίηση και τις διαιρέσεις **και με έναν συρρικνούμενο χώρο για την ανεξάρτητη κοινωνία των πολιτών**, είναι πιο σημαντικά από ποτέ η προώθηση, η ενίσχυση και η προάσπιση της δικαιοσύνης, των δικαιωμάτων και των αξιών της ΕΕ: των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου. Αυτό θα έχει σημαντικές και άμεσες συνέπειες για την πολιτική, την κοινωνική, την πολιτιστική και την οικονομική ζωή στην ΕΕ. Ως τμήμα του νέου ταμείου, το πρόγραμμα **«Δικαιοσύνη» θα συνεχίσει να στηρίζει την περαιτέρω ανάπτυξη ενός ενωσιακού χώρου δικαιοσύνης που βασίζεται στο κράτος δικαίου, την ανεξαρτησία και την αμεροληψία της δικαιοσύνης, την αμοιβαία αναγνώριση και την αμοιβαία εμπιστοσύνη, την πρόσβαση στη δικαιοσύνη και τη διασυνοριακή συνεργασία. Το πρόγραμμα «Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες» θα συνενώσει το πρόγραμμα**

«Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια» για την περίοδο 2014-2020, που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1381/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁷ και το πρόγραμμα «Ευρώπη για τους πολίτες» για την περίοδο 2014-2020, που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 390/2014 του Συμβουλίου ■ ⁸ (εφεξής, **τα «προκάτοχα προγράμματα»**).

- (3) Το ταμείο για τη δικαιοσύνη, τα δικαιώματα και τις αξίες, καθώς και τα δύο υποκείμενα χρηματοδοτικά προγράμματά του, θα επικεντρωθούν ■ σε πρόσωπα και οντότητες που συμβάλλουν στη ζωογόνηση και στην τόνωση των κοινών μας αξιών, **της ισότητας** και δικαιωμάτων, καθώς και της πλούσιας πολυμορφίας μας. Ο απώτερος στόχος είναι να καλλιεργηθεί και να διατηρηθεί μια ισότιμη, **ανοιχτή, πλουραλιστική**, χωρίς αποκλεισμούς και δημοκρατική κοινωνία, βασιζόμενη σε δικαιώματα. Αυτό περιλαμβάνει μια δραστήρια **και ενδυναμωμένη** ανεξάρτητη κοινωνία των πολιτών **ως βασικό παράγοντα**, η οποία ενισχύει τη δημοκρατική, πολιτική και κοινωνική συμμετοχή τους, και καλλιεργεί την πλούσια πολυμορφία της ευρωπαϊκής κοινωνίας, ■ με βάση τις κοινές μας **αξίες**, ιστορία και μνήμη. Το άρθρο 11 της Συνθήκης **για την Ευρωπαϊκή Ένωση επιτάσσει** στα θεσμικά όργανα **της Ένωσης να διατηρούν ανοικτό, διαφανή και τακτικό διάλογο, με την κοινωνία των πολιτών και** να δίδουν, με τα κατάλληλα μέσα, στους πολίτες και στις αντιπροσωπευτικές ενώσεις τη δυνατότητα να γνωστοποιούν και να ανταλλάσσουν δημόσια τις γνώμες τους σε όλους τους τομείς δράσης της Ένωσης.
- (4) Η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΣΛΕΕ») προβλέπει τη συγκρότηση χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, με σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των διαφορετικών νομικών συστημάτων και παραδόσεων των κρατών μελών. **Ο σεβασμός και η προώθηση του κράτους δικαίου, των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της δημοκρατίας στο εσωτερικό της Ένωσης αποτελούν προϋποθέσεις για τον σεβασμό όλων των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που κατοχυρώνονται στις Συνθήκες, και για την οικοδόμηση της εμπιστοσύνης των πολιτών στην Ένωση. Ο τρόπος με τον οποίο εφαρμόζεται το κράτος δικαίου στα κράτη μέλη διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στην εξασφάλιση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ κρατών μελών και**

⁷ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1381/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση του Προγράμματος «Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια» για την περίοδο 2014-2020 (ΕΕ L 354 της 28.12.2013, σ. 62).

⁸ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 390/2014 του Συμβουλίου, της 14ης Απριλίου 2014, για τη θέσπιση του προγράμματος «Ευρώπη για τους πολίτες» για την περίοδο 2014-2020 (ΕΕ L 115 της 17.4.2014, σ. 3).

των νομικών συστημάτων τους. Προς τον σκοπό αυτόν, η Ένωση μπορεί να θεσπίζει μέτρα για την ανάπτυξη της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές **και** ποινικές υποθέσεις **■**. Ο σεβασμός των ανθρωπίνων και των θεμελιωδών δικαιωμάτων καθώς και κοινών αρχών και αξιών, όπως η απαγόρευση των διακρίσεων **και η ίση μεταχείριση με βάση οποιονδήποτε από τους λόγους που απαριθμούνται στο άρθρο 21 του Χάρτη, η αλληλεγγύη, η** αποτελεσματική πρόσβαση όλων στη δικαιοσύνη, το κράτος δικαίου, **η δημοκρατία** και ένα ανεξάρτητο δικαστικό σύστημα που λειτουργεί σωστά, **θα** πρέπει να εξασφαλίζεται **και να ενισχύεται σε όλα τα επίπεδα** στο πλαίσιο της περαιτέρω ανάπτυξης ενός ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης.

- (5) Η χρηματοδότηση θα πρέπει να παραμένει ένα από τα σημαντικά μέσα για την επιτυχή επιδίωξη των φιλόδοξων στόχων που ορίζονται στις Συνθήκες. Οι στόχοι αυτοί θα πρέπει να επιδιωχθούν, μεταξύ άλλων, με τη θέσπιση ενός ευέλικτου και αποτελεσματικού προγράμματος «Δικαιοσύνη», το οποίο θα πρέπει να διευκολύνει τον προγραμματισμό και την επιδίωξη των εν λόγω στόχων. **Το πρόγραμμα θα πρέπει να εφαρμόζεται με φιλικό προς τον χρήστη τρόπο (δηλαδή φιλική προς τον χρήστη διαδικασία αίτησης και υποβολής έκθεσης) και θα πρέπει να αποσκοπεί σε μια ισόρροπη γεωγραφική κάλυψη. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην προσβασιμότητα του προγράμματος για όλους τους τύπους δικαιούχων.**
- (6) Για την προοδευτική εγκαθίδρυση χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης **για όλους**, η Ένωση πρέπει να θεσπίσει μέτρα στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και ποινικές υποθέσεις στη βάση της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων, η οποία αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της δικαστικής συνεργασίας εντός της Ένωσης από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε της 15ης και 16ης Οκτωβρίου 1999 και εφεξής. Η αμοιβαία αναγνώριση απαιτεί υψηλό επίπεδο αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών. Για τη διευκόλυνση της αμοιβαίας αναγνώρισης και την προώθηση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, έχουν θεσπιστεί μέτρα για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σε σειρά τομέων. Ένας χώρος δικαιοσύνης ο οποίος λειτουργεί εύρυθμα και στον οποίο έχουν αρθεί τα εμπόδια στις διασυνοριακές δικαστικές διαδικασίες και στην πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε υποθέσεις με διασυνοριακό χαρακτήρα είναι επίσης κρίσιμης σημασίας για τη διασφάλιση της οικονομικής ανάπτυξης **και της περαιτέρω ολοκλήρωσης. Ταυτόχρονα, η ύπαρξη ενός λειτουργικού ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης και αποτελεσματικών, ανεξάρτητων και ποιοτικών εθνικών δικαστικών συστημάτων, καθώς**

και η ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης είναι αναγκαία για μια ακμάζουσα εσωτερική αγορά και για τον σεβασμό των κοινών αξιών της Ένωσης.

- (6α) *Η πρόσβαση στη δικαιοσύνη θα πρέπει να περιλαμβάνει, ιδίως, πρόσβαση σε δικαστήρια, σε εναλλακτικές μεθόδους επίλυσης διαφορών καθώς και σε αξιωματούχους οι οποίοι θα είναι υποχρεωμένοι από τον νόμο να παράσχουν στα μέρη ανεξάρτητες και αμερόληπτες νομικές συμβουλές.*
- (7) Ο **πλήρης σεβασμός και η προώθηση** του κράτους δικαίου έχει κρίσιμη σημασία για ένα υψηλό επίπεδο αμοιβαίας εμπιστοσύνης στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, ιδίως για την αποτελεσματική δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις που βασίζεται στην αμοιβαία αναγνώριση. Το κράτος δικαίου αποτελεί μία από τις κοινές αξίες που κατοχυρώνονται στο άρθρο 2 της ΣΕΕ, ενώ η αρχή της πραγματικής δικαστικής προστασίας, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 19 παράγραφος 1 της ΣΕΕ και στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, αποτελεί απτή πραγμάτωση του κράτους δικαίου. Η υποστήριξη των προσπαθειών ενίσχυσης της ανεξαρτησίας, **της διαφάνειας, της λογοδοσίας**, της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των εθνικών συστημάτων δικαιοσύνης προάγει το κράτος δικαίου και, με τον τρόπο αυτό, αυξάνει την αμοιβαία εμπιστοσύνη, η οποία είναι απαραίτητη για τη δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις. **Η ανεξαρτησία και η αμεροληψία της δικαιοσύνης αποτελούν μέρος της ουσίας του δικαιώματος για δίκαιη δίκη και είναι καίριας σημασίας για την προστασία των ευρωπαϊκών αξιών. Επιπλέον, η ύπαρξη αποτελεσματικών δικαστικών συστημάτων με εύλογα χρονικά όρια για τις διαδικασίες εξυπηρετεί την ασφάλεια δικαίου για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.**
- (8) Σύμφωνα με τα άρθρο 81 παράγραφος 2 στοιχείο η) και το άρθρο 82 παράγραφος 1 στοιχείο γ) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ένωση υποστηρίζει την κατάρτιση των δικαστών και των άλλων λειτουργών και υπαλλήλων του τομέα απονομής της δικαιοσύνης, ως μέσο για τη βελτίωση της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και ποινικές υποθέσεις βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών. Η κατάρτιση των επαγγελματιών του τομέα απονομής της δικαιοσύνης αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την ανάπτυξη κοινής αντίληψης σχετικά με τον βέλτιστο τρόπο **εφαρμογής και** προάσπισης του κράτους δικαίου **και των θεμελιωδών δικαιωμάτων**. Συμβάλλει στην οικοδόμηση του ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης με τη διαμόρφωση ενός κοινού δικαστικού πολιτισμού μεταξύ των επαγγελματιών του τομέα

απονομής της δικαιοσύνης των κρατών μελών. Η διασφάλιση της **μη διακριτικής**, ορθής και συνεκτικής εφαρμογής του δικαίου στην Ένωση, καθώς και της αμοιβαίας εμπιστοσύνης **και κατανόησης** μεταξύ των επαγγελματιών του τομέα απονομής της δικαιοσύνης στις διασυνοριακές υποθέσεις είναι κρίσιμης σημασίας. Οι δραστηριότητες κατάρτισης που θα στηριχθούν από το πρόγραμμα θα πρέπει να βασίζονται σε αξιόπιστες εκτιμήσεις των αναγκών κατάρτισης, να ακολουθούν τις πλέον σύγχρονες μεθόδους κατάρτισης, να συμπεριλαμβάνουν διασυνοριακές εκδηλώσεις που θα συγκεντρώνουν επαγγελματίες του τομέα απονομής της δικαιοσύνης από διάφορα κράτη μέλη, να εμπεριέχουν συνιστώσες ενεργού μάθησης και δικτύωσης, και να είναι βιώσιμες. **Οι δραστηριότητες αυτές θα πρέπει να περιλαμβάνουν κατάρτιση σχετικά με τη νομική ορολογία, το αστικό και ποινικό δίκαιο, τα θεμελιώδη δικαιώματα και την αμοιβαία αναγνώριση και τις δικονομικές εγγυήσεις. Θα πρέπει να περιλαμβάνει μαθήματα κατάρτισης για δικαστές, δικηγόρους και εισαγγελείς σχετικά με τις προκλήσεις και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν τα άτομα που συχνά υφίστανται διακρίσεις ή βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, όπως οι γυναίκες, τα παιδιά, οι μειονότητες, οι ΛΟΑΤΚΙ+, τα άτομα με αναπηρία, τα θύματα βίας λόγω φύλου, ενδοοικογενειακής βίας ή βίας σε προσωπικές σχέσεις και άλλες μορφές διαπροσωπικής βίας. Τα εν λόγω μαθήματα κατάρτισης θα πρέπει να οργανώνονται με την άμεση συμμετοχή των οργανώσεων που εκπροσωπούν ή υποστηρίζουν αυτά τα άτομα και, όταν είναι δυνατό, τη συμμετοχή των ατόμων αυτών. Δεδομένου ότι οι γυναίκες δικαστές υποεκπροσωπούνται στις ανώτατες θέσεις, οι γυναίκες δικαστές, εισαγγελείς και επαγγελματίες του νομικού κλάδου θα πρέπει να ενθαρρύνονται να συμμετέχουν στις δραστηριότητες κατάρτισης.**

- (8α) *Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ο όρος «δικαστές και άλλοι λειτουργοί και υπάλληλοι του τομέα απονομής της δικαιοσύνης» θα πρέπει να ερμηνεύεται διασταλτικά, ώστε να περιλαμβάνει τους δικαστές, τους εισαγγελείς, οι υπάλληλοι των δικαστηρίων και των εισαγγελικών αρχών, καθώς και όλους τους άλλους επαγγελματίες του τομέα απονομής της δικαιοσύνης που συνδέονται με το δικαστικό σώμα ή συμμετέχουν με άλλον τρόπο στην απονομή της δικαιοσύνης, ανεξάρτητα από τον εθνικό τους ορισμό, το νομικό καθεστώς και την εσωτερική οργάνωσή τους, όπως είναι οι δικηγόροι, οι συμβολαιογράφοι, οι δικαστικοί επιμελητές ή οι υπάλληλοι επιβολής της νομοθεσίας, οι διαχειριστές διαδικασιών αφερεγγυότητας, οι διαμεσολαβητές, οι δικαστικοί διερμηνείς και μεταφραστές, οι δικαστικοί πραγματογνώμονες, οι σωφρονιστικοί υπάλληλοι και οι επιμελητές κοινωνικής αρωγής.*

- (9) Στην κατάρτιση των δικαστικών μπορεί να συμμετέχουν διάφοροι παράγοντες, όπως νομικές, δικαστικές και διοικητικές αρχές των κρατών μελών, πανεπιστημιακά ιδρύματα, εθνικοί φορείς υπεύθυνοι για την κατάρτιση των δικαστικών, εκπαιδευτικοί οργανισμοί ή δίκτυα ευρωπαϊκού επιπέδου ή δίκτυα δικαστικών συντονιστών ενωσιακής νομοθεσίας. Οι οργανισμοί και οι φορείς που επιδιώκουν στόχους γενικού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος στον τομέα της κατάρτισης των δικαστικών, όπως το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Κατάρτισης Δικαστικών (ΕΔΚΔ), η Ακαδημία Ευρωπαϊκού Δικαίου (ERA), το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Δικαστικών Συμβουλίων (ENCJ), η Ένωση των Συμβουλίων Επικρατείας και των Ανώτατων Διοικητικών Δικαστηρίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ACA-Ευρώπη), το Δίκτυο των Προέδρων των Ανώτατων Δικαστηρίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (RPCSJUE) και το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Δημόσιας Διοίκησης (EIPA), θα πρέπει να συνεχίσουν να ασκούν τον ρόλο τους στην προώθηση προγραμμάτων κατάρτισης με πραγματική ευρωπαϊκή διάσταση για τους δικαστές και τους άλλους λειτουργούς και υπαλλήλους του τομέα απονομής δικαιοσύνης, και, συνεπώς, θα μπορούσε να τους χορηγηθεί επαρκής οικονομική στήριξη σύμφωνα με τις διαδικασίες και τα κριτήρια που ορίζονται στα ▯ προγράμματα εργασίας που εκδίδονται από την Επιτροπή σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.
- (10) Το πρόγραμμα θα πρέπει να υποστηρίζει το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας του ΕΔΚΔ, το οποίο αποτελεί σημαντικό φορέα κατάρτισης των δικαστικών. Το ΕΔΚΔ αποτελεί εξαιρετική περίπτωση, στον βαθμό που είναι το μοναδικό δίκτυο σε επίπεδο Ένωσης το οποίο συγκεντρώνει τους φορείς κατάρτισης δικαστικών των κρατών μελών. Βρίσκεται σε μοναδική θέση για να διοργανώνει ανταλλαγές νέων και έμπειρων δικαστών και εισαγγελέων από όλα τα κράτη μέλη και για να συντονίζει το έργο των εθνικών φορέων κατάρτισης δικαστικών σχετικά με τη διοργάνωση δραστηριοτήτων κατάρτισης στο δίκαιο της Ένωσης και την προώθηση ορθών πρακτικών κατάρτισης. Επιπλέον, το ΕΔΚΔ αποτελεί πάροχο δραστηριοτήτων κατάρτισης εξαιρετικής ποιότητας, οι οποίες παρέχονται με οικονομικά αποδοτικό τρόπο σε επίπεδο Ένωσης. Εξάλλου, στο ΕΔΚΔ συμμετέχουν ως παρατηρητές και οι φορείς κατάρτισης δικαστικών των υποψήφιων χωρών. ***Η ετήσια έκθεση του ΕΔΚΔ θα πρέπει να περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με την παρεχόμενη κατάρτιση χωριστά ανά κατηγορία προσωπικού.***
- (11) Τα μέτρα στο πλαίσιο του προγράμματος θα πρέπει να συμβάλουν στην προαγωγή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών ***σε αστικές και ποινικές υποθέσεις, της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών*** και της αναγκαίας προσέγγισης των νομοθεσιών, οι οποίες θα διευκολύνουν τη συνεργασία μεταξύ όλων των

αρμόδιων αρχών, μεταξύ άλλων και **με ηλεκτρονικά μέσα. Θα πρέπει επίσης να στηρίζει** τη δικαστική προστασία των ατομικών δικαιωμάτων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Το πρόγραμμα θα πρέπει επίσης να συμβάλει ■ στην αύξηση της σύγκλισης στο αστικό δίκαιο, στοιχεία τα οποία θα συμβάλουν στην εξάλειψη εμποδίων στην καλή και αποτελεσματική λειτουργία των δικαστικών και εξωδικαστικών διαδικασιών, προς όφελος όλων των μερών των σχετικών αστικών διαφορών. Τέλος, προκειμένου να υποστηριχθεί η αποτελεσματική επιβολή και εφαρμογή στην πράξη του ενωσιακού δικαίου για τη δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις, το πρόγραμμα θα πρέπει να υποστηρίξει τη λειτουργία του ευρωπαϊκού δικαστικού δικτύου για αστικές και εμπορικές υποθέσεις, το οποίο συστάθηκε με την απόφαση 2001/470/EK του Συμβουλίου. **Σε ποινικές υποθέσεις, το πρόγραμμα θα πρέπει να συμβάλει στην προώθηση και την εφαρμογή κανόνων και διαδικασιών για τη διασφάλιση της αναγνώρισης των διαταγών και αποφάσεων σε ολόκληρη την Ένωση. Θα πρέπει να διευκολύνει τη συνεργασία και να συμβάλει στην εξάλειψη των εμποδίων στην καλή συνεργασία και στην αμοιβαία εμπιστοσύνη. Το πρόγραμμα θα πρέπει επίσης να συμβάλει στη βελτίωση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη για όλους μέσω της προώθησης και της στήριξης των δικαιωμάτων των θυμάτων εγκληματικότητας, καθώς και των δικονομικών δικαιωμάτων των υπόπτων και των κατηγορουμένων σε ποινικές διαδικασίες.**

- (12) Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 3 της ΣΕΕ, το άρθρο 24 του Χάρτη και τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1989 για τα δικαιώματα του παιδιού, το πρόγραμμα θα πρέπει να προαγάγει την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού και να ενσωματώσει τη διάσταση της προαγωγής των δικαιωμάτων του παιδιού στην εκτέλεση όλων των δράσεών του. **Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να δίδεται ιδιαίτερη προσοχή σε ενέργειες που στοχεύουν στην προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών στο πλαίσιο της αστικής και ποινικής δικαιοσύνης, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας παιδιών που συγκατοικούν με τους κρατούμενους γονείς τους, παιδιών φυλακισμένων γονιών και παιδιών που είναι ύποπτοι ή κατηγορούμενοι στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών.**
- (13) Το πρόγραμμα για την περίοδο 2014-2020 κατέστησε δυνατή την υλοποίηση δραστηριοτήτων κατάρτισης στο δίκαιο της Ένωσης, ιδίως με αντικείμενο την εμβέλεια και την εφαρμογή του Χάρτη, οι οποίες απευθύνονταν σε δικαστικούς και άλλους επαγγελματίες του νομικού κλάδου. Στα συμπεράσματά του της 12 Οκτωβρίου 2017 σχετικά με την εφαρμογή του Χάρτη το 2016, το Συμβούλιο υπενθύμισε τη σημασία της ευαισθητοποίησης όσον αφορά την εφαρμογή του Χάρτη σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο

μεταξύ των υπευθύνων χάραξης πολιτικής, των νομικών και των ίδιων των δικαιούχων. Ως εκ τούτου, για την ενσωμάτωση της διάστασης των θεμελιωδών δικαιωμάτων με συνεκτικό τρόπο, είναι αναγκαίο να επεκταθεί η χρηματοδοτική στήριξη και σε δραστηριότητες αύξησης της ευαισθητοποίησης που θα απευθύνονται σε άλλες δημόσιες αρχές, πέραν των δικαστικών αρχών και των επαγγελματιών του νομικού κλάδου.

- (14) Σύμφωνα με το άρθρο 67 της ΣΛΕΕ, η Ένωση συγκροτεί χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, με σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, στον οποίο η **μη διακριτική** πρόσβαση στη δικαιοσύνη **για όλους** είναι ζωτικής σημασίας. Προκειμένου να διευκολυνθεί η ουσιαστική πρόσβαση στη δικαιοσύνη, καθώς και για να ενισχυθεί η αμοιβαία εμπιστοσύνη, η οποία είναι απαραίτητη για την καλή λειτουργία του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, είναι αναγκαίο να επεκταθεί η δυνατότητα χρηματοδοτικής στήριξης και σε δραστηριότητες άλλων αρχών, πέραν των δικαστικών αρχών **σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο**, και των επαγγελματιών του νομικού κλάδου, καθώς και σε δραστηριότητες οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, που συμβάλλουν στην επιδίωξη των εν λόγω στόχων. **Θα πρέπει να παρέχεται στήριξη, ιδίως, σε δραστηριότητες που διευκολύνουν την αποτελεσματική και ισότιμη πρόσβαση στη δικαιοσύνη για τα άτομα που συχνά αντιμετωπίζουν διακρίσεις ή βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση. Είναι σημαντικό να υποστηριχθούν οι δραστηριότητες ευαισθητοποίησης των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, όπως η δικτύωση, η επίλυση διαφορών, οι εκστρατείες ενημέρωσης και άλλες δραστηριότητες εποπτείας. Στο πλαίσιο αυτό, οι επαγγελματίες στον τομέα της δικαιοσύνης που συνδέονται με το δικαστικό σώμα και εργάζονται για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών διαδραματίζουν επίσης σημαντικό ρόλο.**
- (15) Κατ' εφαρμογή των άρθρων 8 και 10 της ΣΛΕΕ, το πρόγραμμα **σε όλες τις δραστηριότητές του** θα πρέπει ■ να στηρίζει την επιδίωξη των στόχων της ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων και **της ενσωμάτωσης της απαγόρευσης των διακρίσεων** ■. **Η UNCRPD επιβεβαιώνει επίσης το δικαίωμα πλήρους δικαιοπρακτικής ικανότητας και πρόσβασης στη δικαιοσύνη για τα άτομα με αναπηρία. Η ενδιάμεση και η τελική αξιολόγηση του προγράμματος θα πρέπει να αξιολογούν τον αντίκτυπο στα φύλα προκειμένου να εκτιμηθεί κατά πόσον το πρόγραμμα συμβάλλει στην ισότητα των φύλων και να διαπιστωθεί μήπως έχει ακούσιες αρνητικές επιπτώσεις στην ισότητα των φύλων. Στο πλαίσιο αυτό και λαμβανομένων υπόψη της διαφορετικής φύσης και του διαφορετικού μεγέθους των δραστηριοτήτων των συγκεκριμένων στόχων του προγράμματος, είναι σημαντικό τα ατομικά δεδομένα που συλλέγονται να κατανέμονται**

ει δυνατόν κατά φύλο. Εξίσου σημαντικό είναι να παρέχονται σε όσους κάνουν αίτηση για επιδότηση πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο συνεκτίμησης της ισότητας των φύλων, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης εργαλείων για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου όπως συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό και εκτιμήσεις των επιπτώσεων στα φύλα, κατά περίπτωση. Στο πλαίσιο της διαβούλευσης με εμπειρογνώμονες και ενδιαφερόμενα μέρη θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ισότητα των φύλων.

- (15α) Το πρόγραμμα σε όλες τις δραστηριότητές του, κατά περίπτωση, θα πρέπει επίσης να στηρίζει και να προστατεύει τα δικαιώματα των θυμάτων τόσο σε αστικές όσο και σε ποινικές υποθέσεις. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην καλύτερη εφαρμογή και τον συντονισμό μεταξύ των διαφόρων μέσων της Ένωσης για την προστασία των θυμάτων, καθώς και σε δράσεις που αποσκοπούν στην ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ δικαστηρίων και επαγγελματιών του νομικού κλάδου που ασχολούνται με περιπτώσεις βίας. Το πρόγραμμα θα πρέπει επίσης να στηρίζει τη βελτίωση των γνώσεων και της χρήσης μέσων συλλογικής έννομης προστασίας.*
- (16) Οι δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να συμβάλουν στην εγκαθίδρυση ενός ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης, **προωθώντας την ανεξαρτησία και αποτελεσματικότητα του νομικού συστήματος**, ενισχύοντας τη διασυνοριακή συνεργασία και δικτύωση **καθώς την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των δικαστικών συστημάτων των κρατών μελών** και προάγοντας την ορθή, συνεκτική και συνεπή εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης. Οι δραστηριότητες χρηματοδότησης θα πρέπει να συμβάλουν επίσης στην ανάπτυξη μιας κοινής αντίληψης για τις αξίες της Ένωσης, στην προαγωγή του κράτους δικαίου, στην καλύτερη γνώση του δικαίου και των πολιτικών της Ένωσης, στην ανταλλαγή τεχνογνωσίας και βέλτιστων πρακτικών όσον αφορά τη χρήση των νομικών πράξεων για τη δικαστική συνεργασία από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, καθώς και στην εξάπλωση **και προώθηση** των διαλειτουργικών ψηφιακών λύσεων που στηρίζουν την απρόσκοπτη και αποδοτική διασυνοριακή συνεργασία, ενώ θα πρέπει, επιπλέον, να παρέχουν μια αξιόπιστη βάση ανάλυσης για την υποστήριξη της ανάπτυξης, της επιβολής και της ορθής **κατανόησης και** εφαρμογής του δικαίου και των πολιτικών της Ένωσης. Η παρέμβαση της Ένωσης επιτρέπει τη συνεκτική υλοποίηση των σχετικών δράσεων στο σύνολο της Ένωσης και αποφέρει οικονομίες κλίμακας. Επιπλέον, η Ένωση βρίσκεται σε πλεονεκτικότερη θέση σε σύγκριση με τα κράτη μέλη για να διευθετεί διασυνοριακές καταστάσεις και να παρέχει μια ευρωπαϊκή πλατφόρμα ανταλλαγής γνώσεων **και βέλτιστων πρακτικών**.

- (16a) Το πρόγραμμα θα πρέπει επίσης να συμβάλει στην ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών όταν το δίκαιο της Ένωσης έχει εξωτερική διάσταση και στη συνεκτίμηση των εξωτερικών συνεπειών, ώστε να βελτιώσει την πρόσβαση στη δικαιοσύνη και να διευκολύνει την αντιμετώπιση των δικαστικών και διαδικαστικών προκλήσεων.
- (17) Η Επιτροπή θα πρέπει να εξασφαλίσει τη συνολική συνοχή, συμπληρωματικότητα και συνέργειες με το έργο οργάνων, οργανισμών και υπηρεσιών της Ένωσης, όπως η EUROJUST, ο *FRA*, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη Λειτουργική Διαχείριση Συστημάτων ΤΠ Μεγάλης Κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης («eu-LISA») και η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, και θα πρέπει να συνεκτιμά το έργο άλλων εθνικών και διεθνών παραγόντων στους τομείς που καλύπτει το πρόγραμμα.
- (18) Είναι αναγκαίο να εξασφαλιστεί **η βιωσιμότητα, η προβολή, η θεμελιώδης αρχή της** ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας, **και η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση κατά την εκτέλεση** όλων των δράσεων και δραστηριοτήτων που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του προγράμματος «**Δικαιοσύνη**», καθώς και η συμπληρωματικότητά τους με τις δραστηριότητες των κρατών μελών και η συνέπειά τους με τις άλλες δραστηριότητες της Ένωσης. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποδοτική **και βασισμένη στις επιδόσεις** διάθεση των κονδυλίων του γενικού προϋπολογισμού της Ένωσης, θα πρέπει να επιδιωχθούν η συνοχή, η συμπληρωματικότητα και οι συνέργειες μεταξύ των χρηματοδοτικών προγραμμάτων που στηρίζουν τομείς πολιτικής οι οποίοι συνδέονται στενά μεταξύ τους, ιδίως στο πλαίσιο του ταμείου για τη δικαιοσύνη, τα δικαιώματα και τις αξίες —επομένως, με το πρόγραμμα «Δικαιώματα και αξίες»—, καθώς και μεταξύ του προγράμματος και του προγράμματος για την ενιαία αγορά, του προγράμματος για τη διαχείριση των συνόρων και την ασφάλεια, ιδίως του ταμείου για το άσυλο, τη μετανάστευση και την ένταξη (TAME) και του ταμείου για την εσωτερική ασφάλεια, του προγράμματος για τις στρατηγικές υποδομές, ιδίως του προγράμματος για την ψηφιακή Ευρώπη, **του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+**, του προγράμματος Erasmus+, του προγράμματος-πλαίσιου για την έρευνα και την καινοτομία, του μηχανισμού προενταξιακής βοήθειας και του κανονισμού LIFE⁹. **Η εκτέλεση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» θα πρέπει να μη θίγει, και να συμπληρώνεται**

⁹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1293/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με τη θέσπιση Προγράμματος για το Περιβάλλον και τη Δράση για το Κλίμα (LIFE) και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 614/2007 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 185).

από, τη νομοθεσία της Ένωσης και πολιτικές που αφορούν την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης σε περίπτωση γενικευμένων αδυναμιών όσον αφορά το κράτος δικαίου στα κράτη μέλη.

(19) Ο παρών κανονισμός καθορίζει δημοσιονομικό κονδύλιο για το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη», το οποίο αποτελεί το ποσό προνομιακής αναφοράς, κατά την έννοια του [αναφορά προς επικαιροποίηση ανάλογα με την περίπτωση σύμφωνα με τη νέα διοργανική συμφωνία: σημείο 17 της διοργανικής συμφωνίας, της 2ας Δεκεμβρίου 2013, μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής για τη δημοσιονομική πειθαρχία, τη συνεργασία σε δημοσιονομικά θέματα και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση¹⁰], για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατά την ετήσια διαδικασία του προϋπολογισμού.

(19α) *Οι μηχανισμοί για τη διασφάλιση της σύνδεσης μεταξύ των ενωσιακών πολιτικών χρηματοδότησης και των ενωσιακών αξιών θα πρέπει να βελτιωθούν περαιτέρω, ώστε να επιτρέπουν στην Επιτροπή να υποβάλλει πρόταση στο Συμβούλιο για μεταφορά στο πρόγραμμα των πόρων που έχουν διατεθεί σε ένα κράτος μέλος στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, όταν το εν λόγω κράτος μέλος υπόκειται σε διαδικασίες σχετικά με τις αξίες της Ένωσης. Ένας ολοκληρωμένος ενωσιακός μηχανισμός για τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα θα πρέπει να εγγυάται την τακτική και ισότιμη επανεξέταση όλων των κρατών μελών, και να παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες για την ενεργοποίηση μέτρων που σχετίζονται με γενικές ελλείψεις των κρατών μελών όσον αφορά τις ενωσιακές αξίες. Για να διασφαλιστεί η ομοιόμορφη εφαρμογή και λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία των δημοσιονομικών συνεπειών των επιβαλλόμενων μέτρων, θα πρέπει να ανατεθούν εκτελεστικές αρμοδιότητες στο Συμβούλιο, το οποίο θα πρέπει να ενεργεί βάσει πρότασης της Επιτροπής. Για να διευκολυνθεί η έκδοση των αποφάσεων που απαιτούνται για τη διασφάλιση αποτελεσματικής δράσης, θα πρέπει να χρησιμοποιείται ψηφοφορία με αντίστροφη ειδική πλειοψηφία.*

(20) Ο κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) [ο νέος δημοσιονομικός κανονισμός] (ο «δημοσιονομικός κανονισμός») εφαρμόζεται στο παρόν πρόγραμμα. Θεσπίζει κανόνες για την εκτέλεση του προϋπολογισμού της Ένωσης, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται κανόνες για τις

¹⁰ EE C 373 της 20.12.2013, σ. 1.

επιδότησεις, τα έπαθλα, τις συμβάσεις, την έμμεση εκτέλεση, τη χρηματοδοτική συνδρομή, τα χρηματοδοτικά μέσα και τις εγγυήσεις από τον προϋπολογισμό.

- (21) Τα είδη χρηματοδότησης και οι μέθοδοι εκτέλεσης στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να επιλέγονται με βάση τη δυνατότητά τους να συμβάλουν στην επίτευξη των ειδικών στόχων των δράσεων και να αποφέρουν αποτελέσματα, λαμβανομένων υπόψη, ιδίως, του κόστους των ελέγχων, του διοικητικού φόρτου, **της ικανότητας των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών και των προβλεπόμενων δικαιούχων** και του αναμενόμενου κινδύνου μη συμμόρφωσης. Συναφώς, θα πρέπει να εξετάζεται το ενδεχόμενο χρήσης εφάπαξ ποσών, κατ' αποκοπή συντελεστών και μοναδιαίων δαπανών, καθώς και χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με τις δαπάνες κατά τα αναφερόμενα στο άρθρο 125 παράγραφος 1 του δημοσιονομικού κανονισμού.
- (22) Σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό, τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹¹, τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου¹², τον κανονισμό (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου¹³ και τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου¹⁴, τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης πρέπει να προστατεύονται μέσω αναλογικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένων **της πλήρους διαφάνειας των διαδικασιών χρηματοδότησης και επιλογής που εφαρμόζονται στο πρόγραμμα**, της πρόληψης, του εντοπισμού, της διόρθωσης και της διερεύνησης παρατυπιών και περιπτώσεων απάτης, της ανάκτησης των απολεσθέντων, αχρεωστήτως καταβληθέντων ή μη ορθώς χρησιμοποιηθέντων κονδυλίων και, όταν χρειάζεται, της επιβολής διοικητικών κυρώσεων. Ειδικότερα, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 και τον κανονισμό (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96,

¹¹ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ L 248 της 18.9.2013, σ. 1).

¹² Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 312 της 23.12.1995, σ. 1).

¹³ Κανονισμός (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 1996, σχετικά με τους ελέγχους και εξακριβώσεις που διεξάγει επιτοπίως η Επιτροπή με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από απάτες και λοιπές παρατυπίες (ΕΕ L 292 της 15.11.1996, σ. 2).

¹⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 2017, σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας («η EPPO») (ΕΕ L 283 της 31.10.2017, σ. 1).

η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) **θα πρέπει** να διενεργεί διοικητικές έρευνες, μεταξύ των οποίων και επιτόπιους ελέγχους και εξακριβώσεις, με στόχο να διαπιστωθεί αν υπήρξε απάτη, διαφθορά ή οποιαδήποτε άλλη παράνομη δραστηριότητα σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία **θα πρέπει** να διερευνά και να ασκεί διώξεις για περιπτώσεις απάτης και άλλων ποινικών αδικημάτων που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, όπως προβλέπεται στην οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁵. Σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό, κάθε πρόσωπο ή οντότητα που είναι αποδέκτης κονδυλίων της Ένωσης υποχρεούται να συνεργάζεται πλήρως για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, να παρέχει τα αναγκαία δικαιώματα και την πρόσβαση που απαιτείται στην Επιτροπή, στην OLAF, στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και στο Ελεγκτικό Συνέδριο, και να διασφαλίζει ότι κάθε τρίτος που συμμετέχει στην εκτέλεση κονδυλίων της Ένωσης παρέχει ισοδύναμα δικαιώματα.

- (23) Τρίτες χώρες που είναι μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (EOX) μπορούν να συμμετέχουν σε ενωσιακά προγράμματα στο πλαίσιο της συνεργασίας που εγκαθιδρύεται από τη συμφωνία για τον EOX, η οποία προβλέπει την υλοποίηση των προγραμμάτων με απόφαση που λαμβάνεται βάσει της εν λόγω συμφωνίας. Τρίτες χώρες μπορούν επίσης να συμμετέχουν βάσει άλλων νομικών πράξεων. Στον παρόντα κανονισμό θα πρέπει να περιληφθεί ειδική διάταξη ώστε να χορηγηθούν στον αρμόδιο διατάκτη, **στους φορείς και στα δίκτυα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών οργάνων που είναι αρμόδια για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε κάθε κράτος μέλος, στους φορείς και στα δίκτυα που είναι αρμόδια για τις πολιτικές κατά των διακρίσεων και τις πολιτικές ισότητας, στους διαμεσολαβητές, στον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA), στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) καθώς και στο Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο τα αναγκαία δικαιώματα και η πρόσβαση για να είναι σε θέση να ασκούν πλήρως τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους και να ενισχύουν τις συνέργειες και τη συνεργασία τους. Θα πρέπει να είναι δυνατή η συμμετοχή τρίτων χωρών, ιδίως όταν η συμμετοχή τους προωθεί τους στόχους του προγράμματος, λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι σύμφωνο με τις**

¹⁵ Οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (ΕΕ L 198 της 28.7.2017, σ. 29).

γενικές αρχές και τους γενικούς όρους και προϋποθέσεις για τη συμμετοχή των χωρών αυτών στα προγράμματα της Ένωσης που καθορίζονται στις αντίστοιχες συμφωνίες-πλαίσια και τις αποφάσεις του συμβουλίου σύνδεσης ή σε παρόμοιες συμφωνίες.

(24) Οι οριζόντιοι δημοσιονομικοί κανόνες που έχουν θεσπιστεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο βάσει του άρθρου 322 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης εφαρμόζονται στον παρόντα κανονισμό. Οι κανόνες αυτοί προβλέπονται στον δημοσιονομικό κανονισμό και καθορίζουν ιδίως τη διαδικασία κατάρτισης και εκτέλεσης του προϋπολογισμού μέσω επιδοτήσεων, δημόσιων συμβάσεων, επάθλων, έμμεσης εκτέλεσης, ενώ προβλέπουν επαληθεύσεις ως προς την ευθύνη των δημοσιονομικών παραγόντων. Οι κανόνες που θεσπίζονται με βάση το άρθρο 322 της ΣΛΕΕ αφορούν επίσης την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης σε περίπτωση γενικευμένων ελλείψεων στον τομέα του κράτους δικαίου στα κράτη μέλη, καθώς ο σεβασμός του κράτους δικαίου αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση και την αποτελεσματική ενωσιακή χρηματοδότηση.

(24α) *Η πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης στην περίπτωση γενικευμένων ελλείψεων όσον αφορά το κράτος δικαίου στα κράτη μέλη έχει ως στόχο να εξοπλίσει την Ένωση ώστε να προστατεύει καλύτερα τον προϋπολογισμό της όταν αδυναμίες του κράτους δικαίου δυσχεραίνουν ή απειλούν να βλάψουν τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση ή τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης. Ο κανονισμός θα πρέπει να συμπληρώνει το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη», ο ρόλος του οποίου είναι διαφορετικός, δηλαδή να στηρίζει περαιτέρω την ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης που βασίζεται στο κράτος δικαίου και την αμοιβαία εμπιστοσύνη και να διασφαλίζει ότι οι πολίτες μπορούν να απολαμβάνουν τα δικαιώματά τους.*

(25) Σύμφωνα με το [η παραπομπή να αναπροσαρμοστεί σύμφωνα με νέα απόφαση σχετικά με τις ΥΧΕ: άρθρο 94 της απόφασης 2013/755/ΕΕ του Συμβουλίου¹⁶], τα πρόσωπα και οι οντότητες που είναι εγκατεστημένα σε υπερπόντιες χώρες και εδάφη (ΥΧΕ) είναι επιλέξιμα για χρηματοδότηση, με την επιφύλαξη των κανόνων και των στόχων του προγράμματος και των ενδεχόμενων συμφωνιών που ισχύουν στο κράτος μέλος με το οποίο είναι συνδεδεμένη

¹⁶ Απόφαση 2013/755/ΕΕ του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2013, για τη σύνδεση των Υπερπόντιων Χωρών και Εδαφών με την Ευρωπαϊκή Ένωση («απόφαση για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ») (ΕΕ L 344 της 19.12.2013, σ. 1).

η υπερπόντια χώρα ή το έδαφος. *Είναι σημαντικό το πρόγραμμα να διασφαλίζει ότι τα εν λόγω πρόσωπα και οντότητες είναι επαρκώς ενήμερα σχετικά με την επιλεξιμότητά τους για χρηματοδότηση.*

- (25α) *Με βάση τη σημασία και τη συνάφειά τους, το πρόγραμμα αυτό θα πρέπει να συμβάλλει στην εκπλήρωση της δέσμευσης της Ένωσης και των κρατών μελών της όσον αφορά την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης.*
- (26) Λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της αντιμετώπισης της αλλαγής του κλίματος, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της Ένωσης για την εφαρμογή της συμφωνίας του Παρισιού και τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, το πρόγραμμα αυτό θα συμβάλει στην ενσωμάτωση της διάστασης της δράσης για το κλίμα, καθώς και στην επίτευξη του γενικού στόχου το 25 % των δαπανών του προϋπολογισμού της ΕΕ να προάγει την επίτευξη στόχων που αφορούν το κλίμα. Αντίστοιχες δράσεις θα προσδιοριστούν κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας και της υλοποίησης του προγράμματος, και θα αξιολογηθούν εκ νέου στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αξιολόγησής του.
- (27) Σύμφωνα με τα σημεία 22 και 23 της διοργανικής συμφωνίας για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου, της 13 Απριλίου 2016, υφίσταται η ανάγκη παρακολούθησης του προγράμματος με βάση πληροφορίες που θα συλλέγονται μέσω ειδικών απαιτήσεων παρακολούθησης, ενώ παράλληλα θα αποφεύγονται η υπερβολική ρύθμιση και ο διοικητικός φόρτος, ιδίως για τα κράτη μέλη. Κατά περίπτωση, οι απαιτήσεις αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν μετρήσιμους δείκτες ως βάση για την αξιολόγηση των επιπτώσεων του προγράμματος στην πράξη.
- (28) Προκειμένου να διασφαλιστούν ενιαίοι όροι εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, θα πρέπει να ανατεθεί στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 290 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά τους δείκτες που ορίζονται στα άρθρα 12 και 14 και στο παράρτημα II. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό η Επιτροπή να διεξάγει, κατά τις προπαρασκευαστικές εργασίες της, τις κατάλληλες διαβουλεύσεις, μεταξύ άλλων και σε επίπεδο εμπειρογνομόνων, οι δε διαβουλεύσεις αυτές να πραγματοποιηθούν σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στη διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου. Ειδικότερα, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ίση συμμετοχή στην προετοιμασία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο λαμβάνουν όλα τα έγγραφα κατά τον ίδιο χρόνο

με τους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών, και οι εμπειρογνώμονές τους έχουν συστηματικά πρόσβαση στις συνεδριάσεις των ομάδων εμπειρογνομόνων της Επιτροπής που ασχολούνται με την προετοιμασία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.

- (29) Προκειμένου να εξασφαλισθούν ενιαίες προϋποθέσεις για την εκτέλεση του παρόντος κανονισμού, θα πρέπει να ανατεθούν στην Επιτροπή εκτελεστικές αρμοδιότητες. Οι εν λόγω αρμοδιότητες θα πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁷.
- (30) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 σχετικά με τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Δανία δεν συμμετέχει στη θέσπιση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύεται απ' αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του.
- (31) [Σύμφωνα με το άρθρο 3 και το άρθρο 4α παράγραφος 1 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ιρλανδία γνωστοποίησε [, με την από ... επιστολή της,] την επιθυμία της να συμμετάσχει στη θέσπιση και εφαρμογή του παρόντος κανονισμού. ή

Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 και το άρθρο 4α παράγραφος 1 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και με την επιφύλαξη του άρθρου 4 του εν λόγω πρωτοκόλλου, η Ιρλανδία δεν συμμετέχει στη θέσπιση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύεται απ' αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του,]

¹⁷ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή (ΕΕ L 55 της 28.2.2011, σ. 13).

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1 Αντικείμενο

Ο παρών κανονισμός θεσπίζει το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» (το «πρόγραμμα»).

Καθορίζει τους στόχους του προγράμματος, τον προϋπολογισμό του για την περίοδο 2021-2027, τις μορφές ενωσιακής χρηματοδότησης και τους κανόνες για την παροχή της εν λόγω χρηματοδότησης.

Άρθρο 2 Ορισμός

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ισχύει ο ακόλουθος ορισμός:

1. «Δικαστές και άλλοι λειτουργοί και υπάλληλοι του τομέα απονομής της δικαιοσύνης»: οι δικαστές, οι εισαγγελείς και οι δικαστικοί υπάλληλοι και οι υπάλληλοι των δικαστηρίων **και των εισαγγελικών αρχών**, καθώς και **οποιοιδήποτε** άλλοι επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης, που συνδέονται με το δικαστικό σώμα **■**.

Άρθρο 3 Στόχοι του προγράμματος

1. Το πρόγραμμα έχει ως γενικό στόχο να συμβάλει στην περαιτέρω ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης που βασίζεται στο κράτος δικαίου, **συμπεριλαμβανομένης της ανεξαρτησίας και αμεροληψίας της δικαιοσύνης**, την αμοιβαία αναγνώριση, την αμοιβαία εμπιστοσύνη **και τη δικαστική συνεργασία, και συνεπώς ενισχύει ταυτόχρονα τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα.**
2. Το πρόγραμμα έχει τους ακόλουθους ειδικούς στόχους **■** :

- α) να διευκολύνει και να στηρίζει τη δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις, καθώς και να προαγάγει το κράτος δικαίου, την ανεξαρτησία και αμεροληψία της δικαιοσύνης, μεταξύ άλλων στηρίζοντας τις προσπάθειες βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των εθνικών συστημάτων δικαιοσύνης και της **αποτελεσματικής** εκτέλεσης των αποφάσεων·
- β) να στηρίζει και να προωθήσει την κατάρτιση των δικαστικών, με στόχο τη διαμόρφωση ενός κοινού νομικού και δικαστικού πολιτισμού και μιας κοινής νοοτροπίας κράτους δικαίου, **καθώς και τη συνεπή και ουσιαστική εφαρμογή των νομικών μέσων της Ένωσης που σχετίζονται με το πρόγραμμα αυτό**·
- γ) να διευκολύνει την ουσιαστική και **μη διακριτική** πρόσβαση για όλους στη δικαιοσύνη και τη δυνατότητα ουσιαστικής έννομης προστασίας, μεταξύ άλλων και με ηλεκτρονικά μέσα (**ηλεκτρονική δικαιοσύνη**), με την προώθηση αποδοτικών αστικών και ποινικών διαδικασιών και με την προώθηση και τη στήριξη των δικαιωμάτων **όλων** των θυμάτων εγκληματικών πράξεων, καθώς και των δικονομικών δικαιωμάτων των υπόπτων και των κατηγορουμένων σε ποινικές διαδικασίες.

Άρθρο 3α

Ενσωμάτωση

Κατά την υλοποίηση όλων των δράσεών του, το πρόγραμμα επιδιώκει την προώθηση της ισότητας των φύλων, των δικαιωμάτων του παιδιού, μεταξύ άλλων μέσω της φιλικής προς τα παιδιά δικαιοσύνης, της προστασίας των θυμάτων και της αποτελεσματικής εφαρμογής της αρχής των ίσων δικαιωμάτων και της μη εισαγωγής διακρίσεων με βάση οποιονδήποτε από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 21 του Χάρτη, σύμφωνα και εντός των ορίων που θέτει το άρθρο 51 του Χάρτη.

Άρθρο 4

Προϋπολογισμός

1. **Κατά την έννοια του [η παραπομπή να αναπροσαρμοστεί σύμφωνα με τη νέα διοργανική συμφωνία], το σημείο 17 της διοργανικής συμφωνίας της 2ας Δεκεμβρίου 2013 μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής για τη**

δημοσιονομική πειθαρχία, τη συνεργασία σε δημοσιονομικά θέματα και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση, το χρηματοδοτικό κονδύλιο για την εφαρμογή του προγράμματος για το διάστημα 2021-2027, που αντιπροσωπεύει την προνομιακή αναφορά για την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή κατά την ετήσια διαδικασία του προϋπολογισμού, ανέρχεται σε 316 000 000 EUR σε τιμές 2018 (356 000 000 EUR σε τρέχουσες τιμές).

2. Το ποσό που αναφέρεται στην παράγραφο 1 μπορεί να χρησιμοποιείται για δαπάνες τεχνικής και διοικητικής βοήθειας για την εφαρμογή του προγράμματος, όπως για δραστηριότητες προετοιμασίας, παρακολούθησης, ελέγχου, λογιστικού ελέγχου και αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών συστημάτων πληροφορικής.

2α. Ο προϋπολογισμός που διατίθεται για δράσεις οι οποίες συνδέονται με την προαγωγή της ισότητας των φύλων επισημαίνεται σε ετήσια βάση.

3. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του δημοσιονομικού κανονισμού, οι δαπάνες για δράσεις που απορρέουν από έργα που περιλαμβάνονται στο πρώτο πρόγραμμα εργασίας είναι επιλέξιμες από την 1η Ιανουαρίου 2021.

4. Πόροι που έχουν διατεθεί στα κράτη μέλη στο πλαίσιο επιμερισμένης διαχείρισης μπορούν, κατόπιν αιτήματος των κρατών μελών **ή της Επιτροπής**, να μεταφερθούν στο πρόγραμμα. Η Επιτροπή εκτελεί τους εν λόγω πόρους άμεσα, σύμφωνα με το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α) του δημοσιονομικού κανονισμού **■**. Όταν είναι δυνατόν, οι πόροι αυτοί χρησιμοποιούνται προς όφελος του οικείου κράτους μέλους.

Άρθρο 5

Τρίτες χώρες συνδεδεμένες με το πρόγραμμα

Το πρόγραμμα είναι ανοιχτό στις ακόλουθες τρίτες χώρες:

- α) τα μέλη της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ) τα οποία είναι μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ), σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στη συμφωνία για τον ΕΟΧ·
- β) τις υπό προσχώρηση χώρες, τις υποψήφιες χώρες και τις δυνάμει υποψήφιες χώρες, σύμφωνα με τις γενικές αρχές και τους γενικούς όρους και προϋποθέσεις συμμετοχής τους στα προγράμματα της Ένωσης που καθορίζονται στις αντίστοιχες συμφωνίες-πλαίσια και

τις αποφάσεις του συμβουλίου σύνδεσης, ή σε παρεμφερείς συμφωνίες, και σύμφωνα με τους ειδικούς όρους που καθορίζονται στις συμφωνίες μεταξύ της Ένωσης και των εν λόγω χωρών·

γ) τις χώρες που καλύπτονται από την ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας, σύμφωνα με τις γενικές αρχές και τους γενικούς όρους και προϋποθέσεις συμμετοχής τους στα προγράμματα της Ένωσης που καθορίζονται στις αντίστοιχες συμφωνίες-πλαίσια και τις αποφάσεις του συμβουλίου σύνδεσης, ή σε παρεμφερείς συμφωνίες, και σύμφωνα με τους ειδικούς όρους που καθορίζονται στις συμφωνίες μεταξύ της Ένωσης και των εν λόγω χωρών·

δ) άλλες τρίτες χώρες, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που καθορίζονται σε ειδική συμφωνία η οποία καλύπτει τη συμμετοχή της τρίτης χώρας σε κάθε πρόγραμμα της Ένωσης, υπό τον όρο ότι η συμφωνία

- διασφαλίζει δίκαιη ισορροπία μεταξύ των συνεισφορών και των οφελών της τρίτης χώρας που συμμετέχει στα προγράμματα της Ένωσης·

- καθορίζει τις προϋποθέσεις συμμετοχής στα προγράμματα, συμπεριλαμβανομένου του υπολογισμού των χρηματοδοτικών συνεισφορών στα επιμέρους προγράμματα και το διοικητικό κόστος τους. Οι συνεισφορές αυτές αποτελούν έσοδα για ειδικό προορισμό σύμφωνα με το άρθρο [21 παράγραφος 5] του [νέου δημοσιονομικού κανονισμού]·

- δεν παρέχει στην τρίτη χώρα εξουσία λήψης αποφάσεων σχετικά με το πρόγραμμα·

- εγγυάται το δικαίωμα της Ένωσης να εξασφαλίζει χρηστή δημοσιονομική διαχείριση και να προστατεύει τα οικονομικά της συμφέροντα.

Άρθρο 6

Εκτέλεση και μορφές της ενωσιακής χρηματοδότησης

1. Το πρόγραμμα εκτελείται με άμεση διαχείριση σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό ή με έμμεση διαχείριση με φορείς που αναφέρονται στο άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του δημοσιονομικού κανονισμού.
2. Το πρόγραμμα μπορεί να παρέχει χρηματοδότηση σε οποιαδήποτε από τις μορφές που καθορίζονται στον δημοσιονομικό κανονισμό.

3. [Οι συνεισφορές σε μηχανισμό αλληλασφάλισης μπορούν να καλύπτουν τον κίνδυνο που συνδέεται με την είσπραξη των χρηματικών ποσών που οφείλονται από δικαιούχους και θεωρούνται επαρκής εγγύηση στο πλαίσιο του δημοσιονομικού κανονισμού. Εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου [X] του κανονισμού XXX [διαδόχου του κανονισμού για το Ταμείο Εγγυήσεων].

Άρθρο 7

Είδη δράσεων

Δράσεις που συμβάλλουν στην επίτευξη ειδικού στόχου που ορίζεται στο άρθρο 3 μπορούν να χρηματοδοτούνται βάσει του παρόντος κανονισμού. Ιδίως, οι δράσεις που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Άρθρο 8

Επιδότησεις

Η χορήγηση και η διαχείριση των επιδοτήσεων στο πλαίσιο του προγράμματος πραγματοποιούνται σύμφωνα με τον τίτλο VIII του δημοσιονομικού κανονισμού.

Άρθρο 9

Σωρευτική [, συμπληρωματική] και συνδυασμένη χρηματοδότηση

1. Δράση που έχει λάβει συνεισφορά στο πλαίσιο του προγράμματος μπορεί επίσης να λάβει συνεισφορά από οποιοδήποτε άλλο πρόγραμμα της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων υπό επιμερισμένη διαχείριση, υπό την προϋπόθεση ότι οι δύο συνεισφορές δεν καλύπτουν τις ίδιες δαπάνες. [Η σωρευτική χρηματοδότηση δεν υπερβαίνει το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών της δράσης και η στήριξη από διαφορετικά προγράμματα της Ένωσης μπορεί να υπολογίζεται κατ' αναλογία].
2. Όταν το πρόγραμμα και τα ταμεία υπό επιμερισμένη διαχείριση που αναφέρονται στο άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΕ) [XX] [ΚΚΔ] παρέχουν από κοινού χρηματοδοτική στήριξη σε

μεμονωμένη δράση, η εν λόγω δράση εκτελείται σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων σχετικά με την είσπραξη αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

3. Δράσεις που είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο του προγράμματος και που πληρούν τις προϋποθέσεις του δεύτερου εδαφίου μπορούν να προσδιορίζονται προς τον σκοπό της χρηματοδότησής τους από τα ταμεία υπό επιμερισμένη διαχείριση. Στην περίπτωση αυτή, εφαρμόζονται τα ποσοστά συγχρηματοδότησης και οι κανόνες επιλεξιμότητας που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό.

Οι δράσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο πληρούν σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) έχουν αξιολογηθεί σε πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του προγράμματος·
- β) πληρούν τις ελάχιστες ποιοτικές απαιτήσεις της εν λόγω πρόσκλησης υποβολής προτάσεων·
- γ) δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο της εν λόγω πρόσκλησης υποβολής προτάσεων λόγω δημοσιονομικών περιορισμών.

Οι δράσεις εκτελούνται από τη διαχειριστική αρχή του άρθρου [65] του κανονισμού (ΕΕ) [XX] [ΚΚΔ], σύμφωνα με τους κανόνες που καθορίζονται στον εν λόγω κανονισμό και τους ειδικούς για κάθε ταμείο κανονισμούς, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων σχετικά με τις δημοσιονομικές διορθώσεις.

Άρθρο 10

Επιλέξιμες οντότητες

1. Επιπλέον των κριτηρίων που ορίζονται στο [άρθρο 197] του δημοσιονομικού κανονισμού, εφαρμόζονται και τα κριτήρια επιλεξιμότητας που ορίζονται στις παραγράφους 2 και 3.
2. Οι εξής οντότητες είναι επιλέξιμες:
 - α) νομικές οντότητες εγκατεστημένες σε μια από τις ακόλουθες χώρες:
 - κράτος μέλος ή υπερπόντια χώρα ή έδαφος συνδεδεμένο μ' αυτό·

– τρίτη χώρα συνδεδεμένη με το πρόγραμμα·

β) νομικές οντότητες που έχουν συσταθεί βάσει του δικαίου της Ένωσης και διεθνείς οργανισμοί.

3. ***Το πρόγραμμα υποστηρίζει τις δαπάνες του Ευρωπαϊκού Δικτύου Κατάρτισης Δικαστικών που συνδέονται με το μόνιμο πρόγραμμα εργασίας του και κάθε επιδότηση λειτουργίας για τον σκοπό αυτό χορηγείται χωρίς πρόσκληση υποβολής προτάσεων σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό.***

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ

Άρθρο 11

Πρόγραμμα εργασίας

1. Το πρόγραμμα υλοποιείται μέσω των προγραμμάτων εργασίας που αναφέρονται στο άρθρο 110 του δημοσιονομικού κανονισμού.
2. Το πρόγραμμα εργασίας εγκρίνεται από την Επιτροπή με **κατ' εξουσιοδότηση** πράξη. Η εν λόγω **κατ' εξουσιοδότηση** πράξη εκδίδεται σύμφωνα με τη συμβουλευτική διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 14.

Άρθρο 12

Παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων

1. Στο παράρτημα ΙΙ καθορίζονται δείκτες για την κατάρτιση εκθέσεων σχετικά με την πρόοδο του προγράμματος ως προς την επίτευξη των ειδικών στόχων που καθορίζονται στο άρθρο 3.
2. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική αξιολόγηση της προόδου του προγράμματος ως προς την επίτευξη των στόχων του, η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, σύμφωνα με το άρθρο 14, για τη θέσπιση ενός πλαισίου παρακολούθησης και αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένου μέσω τροποποιήσεων του παραρτήματος ΙΙ για την επανεξέταση και τη συμπλήρωση των δεικτών, όπου απαιτείται.

3. Το σύστημα υποβολής εκθέσεων για τις επιδόσεις διασφαλίζει ότι τα στοιχεία με τα οποία παρακολουθούνται η υλοποίηση και τα αποτελέσματα του προγράμματος συλλέγονται κατά τρόπο αποδοτικό, αποτελεσματικό και έγκαιρο. Προς τον σκοπό αυτόν, επιβάλλονται αναλογικές απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων στους αποδέκτες των πόρων της Ένωσης και στα κράτη μέλη.

Άρθρο 13

Αξιολόγηση

1. Οι αξιολογήσεις διενεργούνται εγκαίρως ώστε να τροφοδοτούν με στοιχεία τη διαδικασία λήψης αποφάσεων.
2. Η ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος διενεργείται μόλις καταστούν διαθέσιμες επαρκείς πληροφορίες για την υλοποίηση του προγράμματος, αλλά το αργότερο τέσσερα έτη από την έναρξη της υλοποίησης του προγράμματος.
3. Αφού ολοκληρωθεί η υλοποίηση του προγράμματος, αλλά το αργότερο τέσσερα έτη ύστερα από τη λήξη της περιόδου που καθορίζεται στο άρθρο 1, η Επιτροπή προβαίνει σε τελική αξιολόγηση του προγράμματος.
4. Η Επιτροπή ανακοινώνει τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων, μαζί με τις παρατηρήσεις της, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Άρθρο 14

Άσκηση της εξουσιοδότησης

1. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις υπό τους όρους του παρόντος άρθρου.
2. Η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που αναφέρεται στο άρθρο 12 ανατίθεται στην Επιτροπή έως τις 31 Δεκεμβρίου 2027.
3. Η εξουσιοδότηση που προβλέπεται στο άρθρο 12 μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο. Απόφαση ανάκλησης καταργεί την εξουσιοδότηση που προσδιορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Αρχίζει να ισχύει την επομένη

της δημοσίευσης της απόφασης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται σε αυτή. Δεν θίγει το κύρος των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που βρίσκονται ήδη σε ισχύ.

4. Πριν από την έκδοση κατ' εξουσιοδότηση πράξης, η Επιτροπή διαβουλεύεται με εμπειρογνώμονες που ορίζονται από τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τις αρχές που προβλέπονται στη διοργανική συμφωνία, της 13ης Απριλίου 2016, για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου.
5. Μόλις εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η Επιτροπή την κοινοποιεί ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.
6. Κατ' εξουσιοδότηση πράξη που έχει εκδοθεί βάσει του άρθρου 12 τίθεται σε ισχύ αν δεν διατυπωθούν αντιρρήσεις είτε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είτε από το Συμβούλιο εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της πράξης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ή αν, πριν λήξει αυτή η προθεσμία, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφότερα την Επιτροπή ότι δεν θα εκφράσουν αντιρρήσεις. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά δύο μήνες κατόπιν πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

Άρθρο 15

Προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης

Εφόσον τρίτη χώρα συμμετέχει στο πρόγραμμα βάσει απόφασης στο πλαίσιο διεθνούς συμφωνίας ή βάσει οποιασδήποτε άλλης νομικής πράξης, η τρίτη χώρα χορηγεί στον αρμόδιο διατάκτη, στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και στο Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο τα αναγκαία δικαιώματα και την πρόσβαση ώστε να είναι σε θέση να ασκούν πλήρως τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους. Στην περίπτωση της OLAF, στα δικαιώματα αυτά περιλαμβάνεται το δικαίωμα διενέργειας ερευνών, συμπεριλαμβανομένων επιτόπιων ελέγχων και εξακριβώσεων, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 16

Πληροφόρηση, επικοινωνία και δημοσιότητα

1. Οι αποδέκτες ενωσιακής χρηματοδότησης μνημονεύουν ρητώς την προέλευση της χρηματοδότησης και εξασφαλίζουν την προβολή της (ιδίως κατά την προώθηση των δράσεων και των αποτελεσμάτων τους), παρέχοντας συνεκτική, αποτελεσματική και αναλογική στοχευμένη πληροφόρηση σε πολλαπλά ακροατήρια, συμπεριλαμβανομένων των μέσων ενημέρωσης και του κοινού.
2. Η Επιτροπή προβαίνει σε ενέργειες πληροφόρησης και επικοινωνίας για το πρόγραμμα, τις δράσεις και τα αποτελέσματά του. Οι χρηματοδοτικοί πόροι που διατίθενται στο πρόγραμμα συμβάλλουν επίσης στην προβολή των πολιτικών προτεραιοτήτων της Ένωσης, στον βαθμό που αυτές είναι συναφείς με τους στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 3.

Άρθρο 17

Διαδικασία επιτροπής

1. Η Επιτροπή επικουρείται από γνωμοδοτική επιτροπή. Η εν λόγω γνωμοδοτική επιτροπή αποτελεί επιτροπή κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011, *και επικουρείται από τις σχετικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και τις οργανώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Διασφαλίζεται η ισορροπία μεταξύ των δύο φύλων και η δέουσα εκπροσώπηση των μειονοτικών και άλλων αποκλεισμένων ομάδων στην επιτροπή.*
2. Στις περιπτώσεις που γίνεται παραπομπή στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

Άρθρο 18
Κατάργηση

Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1382/2013 καταργείται με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2021.

Άρθρο 19
Μεταβατικές διατάξεις

1. Ο παρών κανονισμός δεν θίγει τη συνέχιση ή την τροποποίηση των οικείων δράσεων στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1382/2013, ο οποίος εξακολουθεί να εφαρμόζεται στις εν λόγω δράσεις μέχρι τη λήξη τους.
2. Το χρηματοδοτικό κονδύλιο για το πρόγραμμα μπορεί επίσης να καλύψει δαπάνες τεχνικής και διοικητικής βοήθειας που είναι αναγκαίες για την εξασφάλιση της ομαλής μετάβασης μεταξύ του προγράμματος και των μέτρων που είχαν θεσπιστεί στο πλαίσιο του προκατόχου προγράμματος, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1382/2013.
3. Αν χρειαστεί, μπορούν να εγγραφούν στον προϋπολογισμό πιστώσεις για την περίοδο μετά το 2027, με σκοπό την κάλυψη των δαπανών που προβλέπονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2, ούτως ώστε να καταστεί δυνατή η διαχείριση δράσεων που δεν θα έχουν ολοκληρωθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2027.

Άρθρο 20
Έναρξη ισχύος

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.

....,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Δραστηριότητες του προγράμματος

Οι **γενικοί και** ειδικοί στόχοι του προγράμματος που **ορίζονται** στο άρθρο 3 ■ θα επιδιωχθούν, ιδίως, μέσω της στήριξης των ακόλουθων δραστηριοτήτων:

1. ευαισθητοποίηση και διάδοση πληροφοριών με στόχο τη βελτίωση των γνώσεων σχετικά με τις πολιτικές της Ένωσης και το δίκαιο της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων του ουσιαστικού και του δικονομικού δικαίου, των νομικών πράξεων σχετικά με τη δικαστική συνεργασία και της σχετικής νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και του συγκριτικού δικαίου και των ευρωπαϊκών και διεθνών προτύπων, **συμπεριλαμβανομένης της κατανόησης της αλληλεπίδρασης μεταξύ διάφορων τομέων του δικαίου**.
2. αμοιβαία μάθηση μέσω της ανταλλαγής ορθών πρακτικών μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών, με στόχους, αφενός, τη βελτίωση της γνώσης και της αμοιβαίας κατανόησης του αστικού και του ποινικού δικαίου καθώς και των νομικών και δικαστικών συστημάτων των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένου του κράτους δικαίου **και της πρόσβασης στη δικαιοσύνη**, και, αφετέρου, **μέσω της ενίσχυσης** της αμοιβαίας εμπιστοσύνης.
3. δραστηριότητες ανάλυσης και παρακολούθησης¹⁸ με στόχους τη βελτίωση της γνώσης και της κατανόησης των πιθανών εμποδίων στην ομαλή λειτουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης, καθώς και τη βελτίωση της εφαρμογής του δικαίου και των πολιτικών της Ένωσης στα κράτη μέλη.
4. κατάρτιση σχετικών ενδιαφερόμενων μερών με στόχο τη βελτίωση των γνώσεών τους σχετικά με **το δίκαιο και** τις πολιτικές της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, του ουσιαστικού και του δικονομικού δικαίου, **των θεμελιωδών δικαιωμάτων**, της χρήσης των ενωσιακών νομικών πράξεων σχετικά με τη δικαστική συνεργασία, της σχετικής νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της νομικής ορολογίας και του συγκριτικού δικαίου.

¹⁸ Οι δραστηριότητες αυτές περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, τη συλλογή δεδομένων και στατιστικών· την ανάπτυξη κοινών μεθοδολογιών και, όπου συντρέχει περίπτωση, δεικτών ή σημείων αναφοράς για συγκριτική αξιολόγηση· μελέτες, έρευνες, αναλύσεις και επισκοπήσεις· αξιολογήσεις· εκτιμήσεις επιπτώσεων· την κατάρτιση και δημοσίευση οδηγών, εκθέσεων και εκπαιδευτικού υλικού.

5. ανάπτυξη και συντήρηση εργαλείων της τεχνολογίας των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ), **καθώς και της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης, λαμβάνοντας υπόψη την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων**, με στόχο τη βελτίωση της αποδοτικότητας των δικαστικών συστημάτων και της μεταξύ τους συνεργασίας μέσω της τεχνολογίας των πληροφοριών και των επικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένης της διασυννοριακής διαλειτουργικότητας συστημάτων και εφαρμογών·
6. ανάπτυξη των ικανοτήτων των κύριων δικτύων που λειτουργούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο και των ευρωπαϊκών δικαστικών δικτύων, συμπεριλαμβανομένων των δικτύων που έχουν δημιουργηθεί βάσει της ενωσιακής νομοθεσίας για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής και επιβολής του δικαίου της Ένωσης, την προώθηση και την περαιτέρω ανάπτυξη του δικαίου, των πολιτικών στόχων και των στρατηγικών της Ένωσης στους τομείς του προγράμματος ■ ·
- 6α. **στήριξη των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των μη κερδοσκοπικών φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του προγράμματος, προκειμένου να αυξηθεί η ικανότητά τους να αντιδρούν και να παρέχουν υπεράσπιση και να διασφαλίζεται επαρκής πρόσβαση όλων των πολιτών στις υπηρεσίες τους, στις δραστηριότητες παροχής συμβουλών και υποστήριξης, και με τον τρόπο αυτό να προωθηθεί επίσης η δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα·**
7. βελτίωση της γνώσης του προγράμματος, καθώς και της διάδοσης, της δυνατότητας μεταφοράς **και της διαφάνειας** των αποτελεσμάτων του, και ενίσχυση της απήχυσής του στους πολίτες, μεταξύ άλλων, με τη **διοργάνωση φόρουμ για συζήτηση μεταξύ των ενδιαφερόμενων παραγόντων·**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Δείκτες

Το πρόγραμμα θα παρακολουθείται στη βάση μιας δέσμης δεικτών που αποσκοπούν στη μέτρηση του βαθμού κατά τον οποίο θα έχουν επιτευχθεί οι γενικοί και οι ειδικοί στόχοι του προγράμματος, ενώ θα ελαχιστοποιούνται ο διοικητικός φόρτος και το διοικητικό κόστος. Προς τον σκοπό αυτόν, **τηρώντας τον σεβασμό στην προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων**, θα συλλέγονται στοιχεία όσον αφορά την ακόλουθη δέσμη κύριων δεικτών:

Αριθμός των δικαστών και άλλων λειτουργών και υπαλλήλων του τομέα απονομής της δικαιοσύνης που συμμετείχαν σε δραστηριότητες κατάρτισης (συμπεριλαμβανομένων των ανταλλαγών προσωπικού, των επισκέψεων μελέτης, των σεμιναρίων και των εργαστηρίων) που χρηματοδοτήθηκαν από το πρόγραμμα, συμπεριλαμβανομένης της επιδότησης λειτουργίας του ΕΔΚΔ
Αριθμός των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που υποστηρίζονται από το πρόγραμμα
Αριθμός των ανταλλαγών πληροφοριών στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών Ποινικού Μητρώου (ECRIS)
Αριθμός των θετικών αποτελεσμάτων αναζητήσεων στη διαδικτυακή πύλη / τις σελίδες της διαδικτυακής πύλης για την ευρωπαϊκή ηλεκτρονική δικαιοσύνη (e-Justice) με τις οποίες αναζητούνταν πληροφορίες σχετικά με διασυνοριακές αστικές και ποινικές υποθέσεις
Αριθμός των ατόμων ανά ειδικό στόχο που προσεγγίστηκαν μέσω: (i) δραστηριοτήτων αμοιβαίας μάθησης και ανταλλαγής ορθών πρακτικών (ii) δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης και διάδοσης

Όλα τα ατομικά στοιχεία κατανέμονται ανά φύλο, όποτε αυτό είναι δυνατό· οι ενδιάμεσες και οι τελικές αξιολογήσεις του προγράμματος επικεντρώνονται σε κάθε ειδικό στόχο και

*περιλαμβάνουν την προοπτική της ισότητας των φύλων και αξιολογούν τις επιπτώσεις στην
ισότητα των φύλων.*
